06/12/2018

Η γλυκυτάτη γραφίδα του Αγίου Νικοδήμου επί τη μνήμη του Αγίου Νικολάου

/ Επικαιρότητα

Παραθέτουμε **τη γλυκυτάτη γραφίδα του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου επί την εόρτιο μνήμη** του Αγίου Νικολάου Μύρων της Λυκίας. Το κείμενο του Συναξαριστή είναι εκτεταμένο, αλλά, αξίζει κανείς να σταθεί με υπομονή και να αναπαυθεί εις τις γραμμές του:

Ούτος ήτον κατά τους χρόνους Διοκλητιανού και Μαξιμιανού των τυράννων, εν έτει τ΄ [300]. Και πρότερον μεν, έλαμψεν εν τη μοναδική πολιτεία. Ύστερον δε, διά την υπερβάλλουσαν αρετήν του έγινε και Αρχιερεύς. Επειδή δε με ελευθέραν φωνήν εκήρυττεν ο Άγιος την ευσέβειαν, διά τούτο επιάσθη από τους άρχοντας της πόλεως Λυκίας, και ετιμωρήθη με δαρμούς και στρεβλώσεις. Έπειτα ερρίφθη εις την φυλακήν ομού με άλλους Χριστιανούς.

Αφ’ ου δε ο μέγας Κωνσταντίνος έγινε βασιλεύς των Χριστιανών με ψήφον Θεού, τότε ελευθερώθησαν όλοι οι Χριστιανοί, όσοι ήτον δεδεμένοι εις τας φυλακάς. Μαζί δε με αυτούς ελευθερώθη και ο μέγας ούτος Νικόλαος. Δεν επέρασε δε καιρός πολύς, και εσυναθροίσθη εις την Νίκαιαν υπό του Μεγάλου Κωνσταντίνου, η αγία και Οικουμενική Πρώτη Σύνοδος, εν έτει τκε΄ [325], της οποίας μέρος ήτον και ο θείος Νικόλαος.

Ούτος ο της νίκης επώνυμος, πολλά μεν εποίησε θαύματα, καθώς ο κατά πλάτος Βίος αυτού ιστορεί. Ηλευθέρωσε δε και τρεις ανθρώπους από τον θάνατον αδίκως συκοφαντηθέντας με τοιούτον τρόπον. Οι άνθρωποι αυτοί ήτον κλεισμένοι εις την φυλακήν εν Κωνσταντινουπόλει, και έμαθον την απόφασιν του θανάτου των, ότι αύριον έχουν να αποκεφαλισθούν. Όθεν επικαλέσθησαν τον Άγιον εις βοήθειάν τους, ενθυμήσαντες αυτόν, και ότι εις την Λυκίαν ελύτρωσε τους τρεις ανθρώπους, οι οποίοι έμελλον αδίκως να θανατωθούν.

Διά τούτο ο Άγιος Νικόλαος επακούσας της δεήσεώς των, φαίνεται εις το όνειρον του βασιλέως Κωνσταντίνου, και του επάρχου Αβλαβίου. Και τον μεν έπαρχον, ήλεγξε, διατί αδίκως εδιάβαλε τους τρεις αθώους εκείνους προς τον βασιλέα. Τον δε βασιλέα εδίδαξεν, ότι ήτον ανεύθυνοι οι παρ’ αυτού καταδικασθέντες και διά φθόνον μόνον εδιαβάλθησαν, ως αποστάται και θανάτου άξιοι. Όθεν διά της οπτασίας ταύτης ελευθέρωσεν αυτούς ο Άγιος από του θανάτου την καταδίκην.

Ου μόνον δε τούτο, αλλά και άλλα πολλά θαύματα ετέλεσεν ο θαυμαστός Νικόλαος. Όθεν και ιερώς και οσίως το ορθόδοξον αυτού ποιμάνας ποίμνιον, και φθάσας εις βαθύ γήρας, προς Κύριον εξεδήμησε. Πλην και μετά θάνατον, δεν αλησμόνησε το ποίμνιόν του ο ποιμήν ο καλός, αλλά καθ’ εκάστην σχεδόν ημέραν και ώραν, χαρίζει εις τους δεομένους ευεργεσίας και χάριτας, και ελευθερόνοι από κάθε κίνδυνον και περίστασιν τους αυτόν επικαλουμένους εκ πίστεως. Επειδή δε αι ευεργεσίαι και χάριτες του μεγάλου τούτου Πατρός, είναι πολλαί και αναρίθμητοι: διά τούτο εγώ θέλω αφήσω όλας τας άλλας, μίαν δε μόνον θέλω ενθυμηθώ. Ας μη απιστήση δέ τινας ακούων το θαύμα, οπού ηκολούθησεν εις τας ημέρας μας, νομίζωντας, πως είναι τούτο αδύνατον. Διότι κανένα πράγμα δεν αδυνατεί εις τον Θεόν.

Εις την Κωνσταντινούπολιν ήτον ένας Χριστιανός ευλαβής και πιστός, με υπερβολήν αγαπών τον όσιον Πατέρα ημών Νικόλαον, και αμοιβαίως παρά του Πατρός Νικολάου αγαπώμενος. Ούτος λοιπόν θέλωντας μίαν φοράν να ταξειδεύση εις άλλον τόπον διά κάποιαν αναγκαίαν υπόθεσίν του, επήγε πρώτον εις τον Ναόν του Αγίου Νικολάου και επροσευχήθη από βάθους καρδίας. Έπειτα αποχαιρετίσας τους συγγενείς του και φίλους, εμβήκεν εις το καΐκι. Κατά δε την ενάτην ώραν της νυκτός εσηκώθησαν οι ναύται να γυρίσουν τα πανία του καϊκίου, επειδή και εγύρισεν άλλος άνεμος.

Εσηκώθη δε και ο ευλαβέστατος εκείνος άνθρωπος διά να υπάγη εις χρείαν ύδατος. Και επειδή όλοι οι ναύται εκαταγίνοντο εις το να γυρίσουν τα πανία, διά τούτο περιπλεχθείς ο Χριστιανός εκείνος και συμποδισθείς, (καθώς τούτο συνειθίζει να ακολουθή εις τοιαύτας περιστάσεις), ερρίφθη εις την θάλασσαν. Οι

δε ναύται δεν εδυνήθησαν να κάμουν καμμίαν μέθοδον διά να τραβίξουν εκ της θαλάσσης τον άνθρωπον. Ένα μεν, διατί ήτον σκότος και άλλο δε, διατί ο άνεμος έπνεε δυνατώτερα, και εβίαζε το πλοίον διά να πηγαίνη έμπροσθεν. Όθεν καθήμενοι εθρήνουν και έκλαιον διά τον του ανδρός πικρόν θάνατον.

Ο δε Χριστιανός εκείνος, επειδή και έπεσεν εις την θάλασσαν καθώς ήτον φορεμένος με όλα τα ρούχα του, καταποντιζόμενος εις τον βυθόν του πελάγους, ενθυμήθη και έλεγε με τον νουν του. Άγιε Νικόλαε βοήθει μοι. Φωνάζωντας δε νοερώς την φωνήν ταύτην, ω του θαύματος! πολλά και ακατανόητα είναι τα θαυμάσιά σου Κύριε! ευρέθη εις το μέσον του οσπητίου του. Και τούτο μη αισθανθείς ενόμιζεν ότι ευρίσκεται ακόμη εις τον βυθόν της θαλάσσης. Όθεν και εκεί εφώναζεν όχι πλέον νοερώς, αλλά αισθητώς, Άγιε Νικόλαε βοήθει μοι.

Οι δε γείτονες ακούοντες τας φωνάς του εσηκώθησαν. Ομοίως και οι άνθρωποι του οσπητίου του σηκωθέντες, άναψαν φως. Αλλά και οι έξωθεν ακούσαντες, έτρεξαν και εκείνοι, και βλέπουσιν αυτόν εις το μέσον της οικίας του εστώτα και κράζοντα. Βλέπουσι δε και τρέχει νερόν πολύ της θαλάσσης από τα ρούχα οπού εφόρει. Όθεν από τον θαυμασμόν τους και έκστασιν, έμειναν άφωνοι και σιωπηλοί, μη ηξεύροντες τι να ειπούν. Ο δε Χριστιανός εκείνος εφώναζεν. Αδελφοί, τι είναι αυτό οπού βλέπω; Εγώ γαρ ηξεύρω καλώτατα, ότι εχθές κατά την ενάτην ώραν απεχαιρέτισα όλους εσάς, και εμβήκα εις το καΐκιον. Και επειδή εφύσησεν άνεμος επιτήδειος, επεράσαμεν αρκετόν διάστημα τόπου. Εις δε την δευτέραν ή και τρίτην φυλακήν (ήτοι κατά την ενάτην ώραν της νυκτός) επήγα διά χρείαν ύδατος, και συμποδισθείς από τους ναύτας, ερρίφθηκα εις την θάλασσαν. Όθεν επικαλούμην τον Άγιον Νικόλαον εις βοήθειαν. Πού δε τώρα είμαι, δεν ηξεύρω. Όθεν εσείς είπατέ μοι. Ότι εγώ είμαι εκστατικός και άλλος εξ άλλου έγινα.

Οι δε συναθροισθέντες Χριστιανοί ταύτα ακούσαντες, βλέποντες δε και το νερόν της θαλάσσης οπού έτρεχεν από τα ρούχα του, εξεπλάγησαν ως είπομεν, στοχαζόμενοι το παράδοξον του θαύματος. Όθεν έχαιρον μαζί με τον διασωθέντα αδελφόν, και εδάκρυον ενταυτώ. Και εις πολλήν ώραν το, Κύριε ελέησον, έκραζον. Ο δε Χριστιανός εκείνος εκδυθείς τα βρεγμένα φορέματα, και ενδυθείς άλλα, επήγεν εις τον Ναόν του Αγίου Νικολάου. Και εκεί επέρασε το υπόλοιπον διάστημα της νυκτός, προσπίπτων μετά δακρύων εις την εικόνα του Αγίου, και παρακαλών, και τας ευχαριστίας αποδιδούς με θαυμασμόν και έκπληξιν. Όταν δε ήλθεν ο καιρός του όρθρου, και εσυναθροίσθη ο λαός εις τον Ναόν του Αγίου κατά το σύνηθες, τότε έγινεν εις όλους φανερόν του Αγίου το θαύμα. Όθεν μυρισθέντες τα ηδύπνοα και ευωδέστατα εκείνα αρώματα, οπού έφερεν ο διασωθείς εκείνος Χριστιανός εις τον Άγιον, βλέποντες δε και την Εκκλησίαν του Αγίου, οπού ήτον ολόφωτος, ηρώτων ένας τον άλλον διά να μάθουν την αιτίαν του πράγματος.

Μαθόντες δε αυτήν, εξέστησαν άπαντες, δοξάζοντες μεν τον Θεόν, ευχαριστούντες δε τον μέγαν Νικόλαον.
Τούτο το εξαίσιον και υπερφυές αληθώς θαύμα και μεγαλείον του Αγίου, διεφημίσθη εις όλην την Μεγαλόπολιν του Κωνσταντίνου. Έφθασε δε και εις τας ακοάς τόσον του τότε βασιλέως, όσον και του Πατριάρχου. Όθεν αυτοί εκάλεσαν τον διασωθέντα εκείνον Χριστιανόν επί Συνόδου. Όστις παρασταθείς έμπροσθεν πάντων, εδιηγήθη παρρησία, πώς, και με τι τρόπον, και πότε ηκολούθησεν εις αυτόν το τοιούτον φρικτόν και εξαίσιον τερατούργημα. Το οποίον ακούσαντες όλοι, εβόησαν. «Μέγας εί Κύριε, και θαυμαστά τα έργα σου, και ουδείς λόγος εξαρκέσει προς ύμνον των θαυμασίων σου!» Όθεν διαλαλήσαντες πανταχού, εσυνάχθησαν οι Χριστιανοί εις τον Ναόν του Αγίου Νικολάου, και εποίησαν λιτανείαν και αγρυπνίαν, δοξάζοντες μεν και ευλογούντες τον Θεόν, απονέμοντες δε και την ευχαριστίαν εις τον τούτου πιστόν θεράποντα Νικόλαον2.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Σημείωσαι, ότι το τροπάριον εκείνο του Αγίου Νικολάου το λέγον· «Ώφθης Κωνσταντίνω βασιλεί», παράμελον και μη ορθόν ον, ούτω διορθούται παρά τοις χειρογράφοις Μηναίοις· «Ώφθης Κωνσταντίνω βασιλεί συν τω Αβλαβίω κατ’ όναρ, και τούτους φόβω βαλών, ούτως αυτοίς είρηκας. Λύσατε δη εν σπουδή, εν ειρκτή ους κατέχετε, δεσμίους αδίκως. Αθώοι γαρ πέλουσι, της παρανόμου σφαγής. Όμως, εάν παρακούσης έντευξιν ποιήσομαι άναξ, κατά σου προς Κύριον δεόμενος».

2. Σημείωσαι, ότι τον κατά πλάτος Βίον του Αγίου, ελληνιστί μεν συνέγραψε

Συμεών ο Μεταφραστής, ου η αρχή· «Σοφόν τι χρώμα ζωγράφων χειρ». Απλοϊκώς δε μετέφρασεν αυτόν Δαμασκηνός ο Μοναχός και υποδιάκονος εις τον Θησαυρόν του, όστις και Αρχιερεύς ύστερον έγινε της Ρενδίνης. Έχει δε και ο Κρήτης Ανδρέας εγκώμιον γλαφυρόν εις τον μέγαν Νικόλαον, ου η αρχή· «Άνθρωπε του Θεού και πιστέ θεράπων». (Σώζεται εν τη Λαύρα, εν τη του Σταυρονικήτα, και εν τη του Διονυσίου.) Και Βασίλειος ο Λακεδαιμονίας, ου η αρχή· «Η των αρετών τη μεγαλειότητι». (Σώζεται εν τω έκτω Πανηγυρικώ της του Βατοπαιδίου.) Και ο Μακάριος εις την Σάλπιγγα. Σημείωσαι, ότι η εμή αδυναμία μετέφρασεν εις το απλούν το ρηθέν εγκώμιον του Αγίου Ανδρέου. Όρα και εις το βιβλίον Χρυσάνθου Ιεροσολύμων, εις τον Ποιμενικόν Αυλόν, εις την Σαγήνην και εις τον Μακάριον τον Κωφόν.

Από το βιβλίο: Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου Συναξαριστής των δώδεκα μηνών του ενιαυτού. Τόμος Α΄. Εκδόσεις Δόμος, 2005, εκ της διαδικτυακής πηγής Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr